ԱՐՄԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՓԱՓԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Բաժնորդագրիլը պարտի թողուած է բաժնորդի կամքին.
Ամերիկայի համար կընդունուի ամեակն մինչև 20 ֆրանք
Պարսկաստանի » » » » 40 կոպէկ
Եւրոպայի և այլ տեղերի համար » » » 1 ֆրանգ
Հատով կը ծախուի ամեն տեղ 10 սանթիմ

Տնօրէնութիւնն ինք կը վճարէ լրագիրը ղրկելու փոստի ծախքը։

Նամակ և ծրար պէտք է ղրկել հետևեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)

Դ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 15

1888 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 21

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 9 (Հ. Տ.)

ՁՈՐՆԿԱՏԱՓԹ

Կը հրատարակուի Հ. և Երթ. օրեր

ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

Խմբագրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով և կամ մասամբ միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւններն։

Պարտաւոր չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրներն։

Յանուցմունք կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։

Յանուցման 1 միջակ գիրը 1 սանդիմ կարժէ. 1 գլխագիրը 2 սանդիմ։

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Մակար Կաթողիկոսի տեսակցութիւնը Զարին հետ.—Հայեր ի Թիւրքիա.—Հարստահարութիւններ ի Տիգրանակերտ.—Հայեր յԵգիպտոս.—Նուիրատուութիւններ. —Խմբագրական ազդ. — Յակոբ փաշա Գազազեան. —Արտասահմանի լուրեր. — Յանուցմունք. — Բանասիրական (իմ ճանապարհորդական տպաւորութիւններ)։

ՎԵՀ. ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻՒՈՍԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԶԱՐԻՆ ՀԵՏ

Արեւելքի մէջ կը կարդանք հետեւեալ բղրակցութիւնը որ կովկասեան դրկուած է իբեն։

*Ամենայն Հայոց Ծայրագոյն Պատրիարքն կարեւոր ունկնդրութիւն մը ունեցաւ Ամենայն Ռուսիոյ Ինքնակալին քով որու վրայ լուեցին տեղական լրագիրք։ Այս ունկնդրութիւնն որոշուած էր առաջին պաշտօնական ներկայացման ժամանակ, նայն իսկ կայսեր բազմանքովը։ Ցարի խնդրանօքը, Մակար Կաթողիկոս կ'օրհնէ Արքայական իշխաններն, ամենայն յաջողութիւն և երջանկութիւն մաղթելով նոցա և ծնողացը։ Ապա ակնարկութիւններ կայսեր կողմէն կատարուեցան Հայոց Եկեղեցւոյ վրայ, որոնց մէջ ըսաւ թէ ինքն ալ կը հաւատայ Քրիստոսի Աստուածութեան, և որ ինքն ալ Ուղղափառ Եկեղեցւոյ զաւակ մըն է։ Ցարը

(Շարունակությունը)

Թ. Փ.

Իհարկե ազգովի գործ է, որ ամեն մի անհատ իր ուժերի չափով պիտի ջանա նպաստել նրա իրագործման։ Բայց ինչպե՞ս պիտի կարենանք մենք, որ ամեն տեղ ցրված ենք, որ ամեն մեկս մի կողմ ենք ձգված, որ ամեն մեկս մի ուրիշ գործով ենք զբաղված, ինչպե՞ս պիտի կարենանք մենք ամենքս միասին մեր ուժերը միացնել, որ մեր ազգային գործը առաջ տանենք։

մաս ժողովրդին ունեցած ընտրական իրաւունքին վրայ ճնշում կը լինի այդ։ Վիճաբանութիւնները ասոտկանալով երկու կուսակցութեան մէջ և Գեր. Առաջնորդն տեսնելով որ այդ երկու կողմեր իրար չեն մօտենար համաձայնեցնելու համար, հրաժարական ղրկած էր Գահիրէ, Եգիպտոսի Ազգային Երեսփոխանական ժողովին Անդամ վսեմ Տիգրան փաշային։

Գահիրէի Հայերը յուզուեր են Ալէքսանդրիայի Հայերի վէճերին և Գեր. Իզմիրլեանի հրաժարականին պատճառով և հանրագրութիւն բացած են իրենց մէջ Գեր. Իզմիրլեանի հրաժարականին մերժումը խնդրելու համար։

Ուրախութեամբ կիմանանք թէ վսեմ. Տիգրան փաշա Գահիրէէն Ալէքսանդրիա իջնելով յաջողեր է համաձայնեցնել երկու կուսակցութիւնները, Գեր. Իզմիրլեան յետ առեր է իր հրաժարական, վսեմ. Պօղոս փաշա Նուպարեան յօժարեր է յանձն առնել Ալէքսանդրիայի Ազգային գործերի վարչութիւնը և Սահմանադրութեան տրամադրութիւնները յարգուելու համար խոստումներ եղած են։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ կը յայտնենք որ վերջին փոստով առացանք Գահիրէէն «Ազգասիրաց խմբի»մը կողմէն 300 ֆրանգ նպաստ Ամերիկայէն, որի փոխարէն պիտի ղրկենք 25 օրինակ Ամերիկա զանազան հայ վարժարաններին։ Նոյնպէս առացած ենք Ամերիկայի Նիւ Եորք քաղաքէն Պ. Ա. Ի ձեռքով հանգանակուած և ղրկուած 259 ֆրանգն որի փոխարէն կը ղրկենք այնտեղ 16 օրինակ Ամերիկա զանազան անձերի, մեղ նշանակուածին համեմատ։

Խմբագրական ազդ

Կը յիշեցնենք մեր ընթերցողներին որ հայրենասիրական մատաուածներու համար Ամերիկայի խմբագրութեան կողմէն բացուած մրցումի պայմանաժամը կը լրանայ այս նոյ. ամսի վերջը. հետեւապէս մասնակցիլ ուզողներն պէտք է փութան իրենց գրութիւնները հասցնել մեզ մինչև նոյ. ի վերջ։

ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ ԴԱԶԱԶԵԱՆ

Le Sémaphore de Marseille լրագրէն կը թարգմանենք հետեւեալ թղթակցութիւնը որ պատիւ կը բերէ հայազգի նախարարին. մանաւանդ որ «Մէմաֆօր»ի Կ. Պոլսի թղթակիցը չատ ժլատ է Հայերը գովելու մասին։

Կ. Պոլիս, 13 Նոյ. 1888

Տեղական թերթերն լսացուցին մեզ որ Եւրոպական նոր նախարար Յունաց փաշայի պատրաստած եւրոպացոյցը առաջիկայ տարուն համար՝ մի յանձնաժողովի խիստ քննութեան բովէն անցնելէ յետոյ, Սուլթանի վերջնական վաւերացմանն արժանացեր է։ Այս վերջին ժամանակներս Յակոբ փաշայի անունը այնչափ շատ կը կրկնուի և այդ Թրքահայ պետական մարդի ժամանակէ ի վեր մի այնպիսի կարեւոր դեր կը կատարէ քաղաքական տեսարանին վրայ որ կարժէ մեր ընթերցողներին ներկայացնել այդ հետաքրքրական և հաղուագիւտ անձնաւորութիւն։ «Երրորդ» Հայն է նա որ նախարարական պաշտօն (ministère) ստանալու աստիճանին հասած է Թիւրքիոյ մէջ։ Առաջինը եղաւ Տաւլաթ փաշա որ հանրային չինութիւններուն նախարար լինելով ատրպատրեց Պրն. Հիրշի հետ պայմանագիրը արեւելեան երկաթուղիներուն չինութեան համար։ Երկրորդ հայ նախարարն եղած է Բողհոսեան Զամիչ էֆէնտին որ երկար ժամանակ առևտրական նախարարին պաշտօնն վարեց և օսմանեան կայսերական պատուիրակ եղաւ Միջազգային Ծանձնաժողովին մէջ որ 1881ին կարգադրեց օսմանեան ֆօնսոլիտէ պարտքը և պատրաստեց մի նոր վարչութեան կազմութիւնը որ յատկացեալ տուրքերուն վարչութիւն անունով ծանօթ է։

Յակոբ Գազազեան, եւրոպական նոր նախարարը որ կուգայ ծանօթացնել Ձեր ընթերցողներուն, լուսաւոր չական մի Հայ է։ Իրեն հայրը մի համեստ մեռած բժիշկ եր որ իր մեռած ատեն իր միակ տղուն կրթութեան համար ոչինչ թողած էր։ Տղան մանկութեան տարիներն անցուց Գալաթիոյ Սուրբ Փրկչի վարժարանին մէջ, ուր ուսումնասիրեց ֆրանսերէն լեզուն և ստացաւ այն ընդհանուր կրթութիւնը որ կրնայ տալ այդ վարժարանը։ Ապա մտաւ Գալաթիոյ Ռուշտիէ կոչուած ընտիր վարժարանը

պանութեան գործը կը տկարանայ։
3. Վերջապես երբէ Մուլթանն համաձայնուի ալ, թերեւս մէկ յարմար չոգենաւ անգամ չունի որ այդպիսի հեռաւոր տեղեր ղրկէ մի մեծ գործ կատարելու համար։

—Ալմանական լրագիրներն խորհուրդ կուտան իրենց ընթերցողների որ ռուսական տերութեան փարիզի հրապարակէն վերջերս արած 500 միլիոնի փոխառութեան չմասնակցին։ Պատերազմը մօտալուտ ցոյց կուտան և ռուսական արժէթղթերի վարկը կոտրել կաշխատին։

—Petit Marseillais լրագրի և փարիզի Petit Journal լրագրի թղթակիցները իրենց վերջին հեռագիրների մէջ կը յայտնեն որ ֆրանսական ուրիշ մի քանի լրագիրների թղթակիցներն ալ պիտի վտարուին Պերլինէն։

—Պոտարք իշխան կաշխատի որ առաջիկայ յունվար ամսին մէջ Վիլհելմ կայսրի տարեդարձի առներին առթով Պերլին գանուին Ռուսիոյ Ա. Լեքսանդր Զարը, Աւստրիոյ Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը և Իտալիոյ Ումպերտօ թագաւորը և վեհապետներէ մի քանկրէ կազմուելով այնտեղ, ոչ միայն պաշկարական խնդիրը իրենց խորհրդակցութեան ենթարկուի, այլ և ընդհանուր դինադադարութիւն անելու խնդիրը։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Նոր հրատարակութիւններ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1889 թուականին Քրիստոսի

Սեփականութիւն Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցին Հայոց
Տպագր. Արամեան ի Կ. Պոլիս

Կը ծախուի Արմենիա լրագրատունը, հատը 30 սանթիմ, փոստի ծախքը լրագրատունէն վճարուելով։

ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ

ՑԱՆՑՆԱԿԱՑԱՐ Ի ՄԱՐՍԷՅԼ

ԱՐՏԱՔՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԵՐԱՔՈՒԹԵԱՆ

ԱԳՐԱՆԱՑ

ՆԵՂՈՍ

Շաբաթական լրագիր Յունիսիոյ

ՆԵՂՈՍ լրագիրը պիտի հրատարակուի ամեն չորեքշաբթի օրը։

Պիտի պարունակէ Ազգային կեանքի վրայ տեսութիւն և տեղեկութիւն։ Արտաքին և Տեղական լուրեր։ Նոյնպէս Զուեչտական, Բանասիրական և այլ օգտակար Ցօդուած և դրութիւն։

Խմբագրութիւնս իր լրագրին մէջ սկզբունք կը հետեւցնէ ամէն տեսակ դրութիւն որ լինի ընտիր, օգտակար և իր նպատակին յարմար։

—Սոյն լրագիրը հիմնուած է ըստ ինքեան անձանց ընկերակցութեամբ և շահաբաժնութիւնն ալ երաշխաւորեալ զանազան պայմաններով։

—Լրագրոյս տարեկան բաժանորդագինն է ամէն տեղի համար 10 ֆր. և վեցամսեայն 5 ֆր. միշտ կանխիկ վճարելի։

—Փոստայի ծախքը խմբագրութեանս կը վերաբերի։

—Լրագրոյս վերաբերեալ ամէն կարգի գրութիւնք պէտք է յղել հետեւեալ հասցէիս.

«Առ խմբագրութիւն ՆԵՂՈՍ լրագրոյ, Աղեքսանդրիա (Եգիպտոս). (բօսթ էժիբսիէն)։

A la Rédaction du journal arménien «Néghos», Alexandrie (Égypte). (Poste Égyptienne).

—Այս առթիւ սա ևս կարկ կը համարիմ ծանուցանել թէ լրագրոյս վերաբերեալ ամէն թղթակցութիւնք և ընկալագիրք կ'ստորագրուին ՎԱՀԱՆ ՄԱՄԱՍԵԱՆի կողմանէ որ է լրագրոյս Տնօրէնը։

—Ամէն անոնք որք կը փափաքին լրագրոյս գործակալութեան և թղթակցութեան պաշտօնն ստանձնել, թող բարեհաճին ժամ յառաջ իրենց յանձնառութիւնը և հասցէն հաղորդել խմբագրութեանս։

Խմբագիր–Տէր
ԱՆՏՕՆ ՌՇՏՈՒՆԻ

10/22 Հոկտ. 1888
Աղեքսանդրիա

«ԱՐԱՔՍ»Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՑ

Նոր բաժանորդագրութեան առիթով

Արաքս պատկերազարդ հանդէսը կը հրատարակուի 1889 թուականին Պետերբուրգում, գարձեալ նոյն դիրքով և նոյն պայմաններով։

Հանդիսի բաժանորդագինն ամէն գաւառակարգի համար դիւրամատչելի անելու նպատակով թողնում ենք միեւնոյնը — 3 րուբլի։

Առաջց բացառութեան ոչ որի ապառիկ չի ուղարկուիլ. հետեւապէս առաջց կանխիկ բաժանորդագնի պատուիրները միանգամայն կը մնան առաջց պատուխանի։

Նաեւ ոչ մի անձի և ոչ մի լրագրի առանց վճարելիութեան չի ուղարկուիլ։

Արաքսը նոր քին և արտաքին կոչմով, անշուշտ, համեմատաբար աւելի աշող պայմանների մէջ կդրուի։

Արաքս ի առաջին գիրքը կը հրատարակուի մեծատարազս յունվար ամսի ընթացքում, իսկ երկրորդը մայիսին։

Արտասահմանի համար բաժանորդագինն է 40 դահեկան — պիտասր կամ 9 ֆրանգ և կամ 4 աւստրիական ֆիորին։

Արաքս առաջորդները և հանդիսի խմբագրութեան հետ գործ ունեցողները դիմելու են Սիմէօն Գուլամիրանցին այս հասցէով.

St.-Pétersbourg, Siméon Goulamiriantz. Grafsky peréoulok 7. 22

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴԵՐ

Որովհետեւ մենք 650 բաժնորդով սկսանք Արմենիա ի Դ տարեշրջանը, նոյն համեմատութեամբ տպագրել տուած ենք իւրաքանչիւր թուէն։ Այժմ նոր բաժնորդների թիւն հետզհետէ աւելնալու վրայ լինելով և հոկտեմբեր ամսին մէջ հրատարակուած թիւերն սպառած լինելով, հարկ կը համարինք յայտարարելու թէ նոր դրուող բաժնորդներին չենք կարող ղրկել այլ եւս այդ թիւեր և թէ Արմենիայի բաժնորդագրութեան համար հետեւեալ նոր կարգադրութիւններն եղած են։

Մեր դիտաւոր նպատակ լինելով տարածել Արմենիայի միջոցով յայտնուած միտքերն և զգացումներն հայ ժողովրդի ամէն դասակարգերին մէջ, որոշած ենք առ այժմ ամենայն մինչեւ 1 ֆրանգի հաշուով բաժնորդագրութիւններ ընդունիլ։ Անոնց որ Արմենիային նպաստած և քաջալերած լինելու համար կը հաճին աւելի վճարել, կանխաւ կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնները։

Եգիպտոսի մէջ Արմենիան կը ծախուի 20 փարայի (ոսկի դրամ), դրամական յարմարութեան և տեղական ինչ ինչ հանգամանքների պատճառով։

Բաժնորդագրութիւնները կսկսին ամեն ամսի մէկէն կամ 15էն և կանխիկ կը վճարուին։ Քանի ամսի համար որ ուզուի, կարելի է բաժնորդագրիլ, միայն թէ բաժնորդագրութիւնները կրնան ընդունուիլ մինչեւ Դ տարեշրջանի վերջին ամիսն միայն, այսինքն ՄԻՆՉԵՒ 1889 ՅՈՒԼԻՍ ԱՄՍԻ ՎԵՐՋ և ՈՉ ԱՒԵԼԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ։ Այնուհետեւ, երբէ յայտնինք, մտադիր ենք նոր կարգադրութիւններ անել, աւելի լաւ դիրքի մէջ դնելու համար Արմենիան։

—Ինչպես ամեն լրագիրներ, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակելու համար. անոնք որ պէտք կունենան Արմենիայի միջոցով մեկին դիմումներ անել կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունիլ իրենց ծանուցումներ ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցումների դիներն նշանակուած են Արմենիայի ճակատը, տարի վրայ հաշուելով. 1 երկամսագրի (դվամսիր) համար 2 սանթիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանթիմ։ 3 անգամ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի անգամներ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չընդունիր։

—Մի օգնական խմբագրի պէտք կայ Արմենիայի համար։ Այդ պաշտօն ստանձնել ցանկացողներն պէտք է դրեն Արմենիայի խմբագիր–տնօրէնին, պայմանների մասին տեղեկանալու համար։ Ցանկացողներն պէտք է որ գիտնան, բայի հայերէն լեզուէն, նաև ֆրանսերէն կամ անգլիերէն և իրենց անձի մասին կենսագրական մի քանի տեղեկութիւններ ալ հարկրդին, այսինքն թէ ո՞ւր ծնած և անցուցած են իրենց կեանքի մեծ մասը, ո՞ւր ուսած են իրենց ուսումի, քանի՞ տարեկան են, ի՞նչ գործով զբաղած են մինչև այժմ և այլն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Ա. ՀԱՅ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻ ՄԸ (Եւրոպահ մէջ բնակած մի Հայի Հայաստանի վերայ արած խորհրդածութիւններով կը սկսի և մի Անգլիացու բերնով կը պատմէ երեւանցի մի հայ աղջկան հաստատամտութիւնը մահմետական կրօնը չընդունելու և իր հայ նշանածի հաւատարիմ մնալու համար), 50 սանթիմ.

Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑԻ (Հայ գիւղացիների բուն վիճակը որ չատերին անծանօթ մնացած է, ուսումնասիրելու պէտքը կը ներկայացունէ), 20 սանթիմ.

Գ. ՍԱՂՄՈՍ ԻՄՐԱՅԵԼԻ (Հայաստանի պատմութեան ցանկացող մի Հայի մտաղրանքներն և մտածումներն են Սաղմոսի ոճով գրուած), 40 սնթմ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ

Դ

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼՂԱՐԻՈՅ

ԵՒ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈՒԼՂԱՐ ԱՊՍՏԱՄԲԱՊԵՏԱՑ

Աշխատասիրեաց
ՄԱՐՏԻՆ Ս. ՊԻՒՐԱՆՅԱՆ
Վիրաբոյժ ի Բուսթուգ

«Առանց արեան ազատութիւն չկայ.»
ԼԻՒՊԻՆ ՔԱՐԱՎԷԼՕՖ

1888

Պրն. Մ. Թիւթիւնճիէֆֆի գրած «Պուլղարիոյ ազատութեան պատմութիւն»ը որ Արմենիայի Դ տարեշրջանի «Բանասիրական» բաժնին մէջ մաս առ մաս հրատարակուած է, այժմ առանձին տետրակով ևս հրատարակուեցաւ, աւելի եւս տարածելու համար հայ ժողովրդին մէջ։ Հրատարակիչն Մ. Փորթուգալեան, իր կողմէ եւս մի յառաջաբան գրած է այդ տետրակի սկիզբն, ցոյց տալով յեղափոխական մարդերի տարածման անհրաժեշտութիւնը հայ ժողովրդին մէջ։

Կը ծախուի Արմենիայի խմբագրատունն ի Մարսէյլ և կամ Պրն. Մ. Թիւթիւնճիէֆֆի քով ի Բուսթուգ։ Գինն է 1 ֆր. և 50 սանթիմ, փոստի ծախքն միասին հաշուելով։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆ
Le Gérant : FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԷՅԼ.
Հայերէն տպարան Մ. Փորթուգալեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER rue Vacon 50.